

Militaire Spectator.

Woensdag, den 7^{den} Maart.

De *Militaire Spectator* verschijnt op onbepaalde tijden. Men abonneert zich voor 10 nummers, bij alle Postdirecteuren en Boekhandelaren, door het geheele Koninkrijk à f 2,25, franco per post. De Jaargang zal de 40 nummers niet te boven gaan. Alle inzendingen geschieden, franco, aan de Uitgevers BROESE & COMP. te Breda, met het opschrift: *Voor den Militairen Spectator*

DE TIENDAAGSCHE VELDTOGT UIT EEN KRIJGSKUNDIG OOGPUNT BESCHOUWD.

III.

(*Vervolg van N°. 3.*)

Bij deze dag-order maakte Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden aan het mobiele leger bekend, dat Hoogstdezelve het Opperbevel over het Leger weder aanvaard had, en dat hetzelfde de navolgende indeeling zoude ondergaan:

De Infanterie in drie divisien en in zes brigaden; de Kavallerie in twee brigaden; de Artillerie in ingedeelde en in reserve Artillerie.

Deze bijzondere Leger-afdeelingen, ontvingen de navolgende bevelhebbers:

1 ^{ste} DIVISIE.	
BEVELHEBBER.	1 ^{ste} Brigade. Gener.-Majoor
Z. Exc. den Luit.-Generaal	<i>Schuurman.</i>
<i>van Geen.</i>	2 ^{de} idem. Kolon. <i>de Favauge.</i>
2 ^{de} DIVISIE.	
BEVELHEBBER.	1 ^{ste} Brigade. Gener.-Majoor
Z. D. H. den Luit.-Generaal	<i>Des Tombes.</i>
Hertog <i>van Saxe-Weimar.</i>	2 ^{de} idem. Kolon. <i>Baggelaar.</i>
3 ^{de} DIVISIE.	
BEVELHEBBER.	1 ^{ste} Brigade. Kolon. <i>Stoecker.</i>
Z. Exc. den Luit.-Generaal	2 ^{de} idem. Kolon. <i>Sprenger.</i> (1).
<i>Majjer.</i>	
KAVALLERIE.	
BEVELHEBBER.	1 ^{ste} Brigade. Gen.-Maj. <i>Post.</i>
Z. Exc. den Luit.-Generaal	2 ^{de} idem. Gen.-Maj. <i>Bo-</i>
<i>Trip.</i>	<i>reel.</i>
ARTILLERIE.	
BEVELHEBBER.	Ingedeelde batter.
Kolonel - Inspecteur	Luit.-Kol. <i>Dubois.</i>
	Divisie Res. Artill. } Luit.-Kol. <i>Steenbergha.</i>
	Lu.-Ko. <i>Falter</i> (2). } 2 ^{de} Divisie.
	Groot Reserve park } Majoor <i>Ramaer.</i>
<i>List.</i>	Directeur kapitein <i>van Deventer.</i>

(1) Deze divisie eene maand later in haar geheel zamengesteld zijnde, werden deze brigade-chefs ook later benoemd.

(2) Ook deze vier officieren werden later benoemd.

Eenige maanden later werd, onder het bovengemeld kommando, nog geplaatst de Divisie Ponton-trein te velde.

Bij diezelfde dag-order werd tevens aan het Leger (hetgeen nu den naam: leger te velde verkreeg) bekend gemaakt, dat Z. Exc. de Luiten.-Generaal Baron *de Constant Rebecque* tot Chef, en de Luitenant-Kolonel *Nepveu* tot adjunct van den Chef van den Generalen-Staf was benoemd.

Verder werd nog ter kennis van hetzelfde gebragt, dat de Generaal-Majoor *Trip*, Directeur van het Departement van den Grootmeester der Artillerie en de Kolonel, later Generaal-Majoor *van Hooff*, Chef van de algemeene directie der Genie, in het hoofdkwartier met het opperbeleid der dienst van de Artillerie en Genie belast zouden wesen; terwijl het opper-toezigt over de administratieve dienst aan den Generaal-Majoor *Reuther* werd toebetrouwd.

Ten slotte werd daarbij aan het leger bekend gemaakt, dat er zich een korps troepen, tusschen de vestingen Grave en Nijmegen zoude vereenigen, onder het bevel van Z. Exc. den Luitenant-Generaal *Cortheligers*, welke troepen, later in twee brigaden verdeeld, bij het leger als reserve werden gevoegd.

De plannen en maatregelen, in de stilte des kabinets, tot de verdere organisatie van het leger te velde beraamd, begonnen zich nu van dag tot dag te ontwikkelen, en wel met die orde en juistheid, welke zaakkennis en rijp overleg alleen kunnen daarstellen. Wij zouden ons echter te ver van het doel verwijderen, wanneer wij hier, datumsgewijze, al de vermeerderingen, wijzigingen en verbeteringen bij het leger te velde wilden vermelden; ook zouden wij hierbij in bijzonderheden moeten treden, die ons voor als nog niet geoorloofd zijn bekend te maken. Wij zullen, uit dien hoofde, slechts nog eenen vlugtigen blik werpen op al de bijzondere gedeelten van het leger, van het boven aangeduid tijdstip, namelijk na overneming van het kommando, door Z. K. H. Prins *Frederik*, af, tot op de overneming van het opperbevel door Z. K. H. den Prins *van Oranje*.

INFANTERIE.

Dit voornaam gedeelte der strijdkrachten van den Staat was in numerieke, fysieke en morele waarde zeer toegenomen, door de aankomst van onderscheidene vrijwillige jagerkorpsen, nieuwe in de depôts gevormde bataillons, onderscheidene bataillons schutterij enz., door aanvanke-lijke rust, wapenoefening en het opklimmend gewoon worden aan vermoeijenissen, door marschen, kamperen, als anderzins; terwijl het vertrouwen op eigene krachten, onderscheidene plaats gehad hebbende bevorderingen, en de hoop, om ondergane beleedigingen eenmaal bloedig en eervol te wreken, het overige gedaan hadden, om het moreel te sterken en den moed op te wekken.

De manschappen waren goed gekleed en van alles, wat tot het doen van eenen veldtocht vereischt wordt, ruim voorzien. De regeling der bagagie, die elk bataillon, elk korps, konde medevoeren en de aanschaffing van eigene transport-middelen, had den, anders zoo grooten wagentrein, verminderd; terwijl al de gereedschappen, voor het bivouacqueren dienstig, door de manschappen zelve gedragen werden.

Om bij het eventueel beginnen der vijandelijkheden, en bij het doen van snelle marschen, groote en moeilijke bewegingen, het den soldaat aan geene munitien te laten ontbreken, had de chef der Artillerie met bijzondere zorg de doelmatigste voorzieningen getroffen. Elk soldaat droeg bij zich 50 scherpe patronen en 3 vuursteen, daarenboven was bij elk bataillon gevoegd, en onder het bijzonder toezigt van een daartoe benoemd Infanterie-officier gesteld, eene zoogenaamde Russische munitie-kaisson, bevattende 12,600 scherpe patronen en 1200 vuursteen; terwijl, buiten en behalve dezen voorraad, bij elke Divisie Infanterie, eene afdeeling van het groot Artillerie reservepark ingedeeld was, om ook in de verder voorkomende behoefte ruimschoots te kunnen voorzien. Deze parken volgden, elk voor zich, de afzonderlijke bewegingen der Divisien, bij welke zij ingedeeld waren.

Door gedurige oefening in het schieten naar de schijf, hadden de Infanteristen eenige bedrevenheid in het voordeelig gebruiken van hun wapen verkregen; eenige vrijwillige jagerkorpsen, waaronder vooral de jagers van *van Dam*, en het korps koninklijke jagers, welke achtereenvolgens met buksen gewapend waren, genoemd moeten worden, muntten in deze oefeningen uit.

Door de groote vereenigen van troepen in het kamp bij Rijen, als ook elders, was er eene gewenschte eenheid bij de bewegingen van dit wapen daargesteld, en hadden tevens aan de verschillende chefs de gelegenheid verschaft, elkander, als ook hunne onderhoorigen, te leeren kennen en beoordeelen.

Kundige en met veel ondervinding verrijkte officieren beschouwden echter de inwendige organisatie der bataillons en afdeelingen als nadeelig, vooral voor de dienst te velde. De formatie van vier kompagnien per bataillon, had vele voorstanders en vele tegenstrevers. Bij de beoordeeling van de tegenwoordige overgrootte sterkte der kompagnien, waren zij het echter eens, en algemeen was het gevoelen, dat dezelve door deze sterkte te onhandelbaar waren, en men de manschappen daarvan niet genoeg konde nagaan, hetgeen bij een, uit jonge soldaten zamengesteld, leger zoodoortzake-lijk is. De vorming van flanker-bataillons bij de afdeelingen had ook, naar hun gevoelen, de kern der overige bataillons weggenomen, en dezelve te veel ontzenuwd. (1)

De inwendige administratie, het waarlijk fraai uiterlijk, en de krijgshaftige houding der verschillende Infanterie-korpsen, droegen de duidelijkste blijken, dat alle officieren gewedijverd hadden, aan hunne bestemming te voldoen.

KAVALLERIE.

Hij die in de gelegenheid geweest was, de bijna geheel ontbondene Kavallerie-korpsen, in de maand October 1830 van nabij te bezien, moest aan het onmogelijke gelooven, wanneer hij in de maanden Junij en Julij de schoone, goed getuigde en gemonteerde regimenten voor zich zag manœuvreren. Aan het onderwijs der manschappen en paarden was dan ook geene moeite gespaard. Alhoewel uit vele jonge kavalleristen bestaande, volvoerden zij met veel juistheid en *tact* de onderscheidene, bij reglement voorgeschrevene, bewegingen; de *charges* of aanvallen lieten echter nog veel te wenschen over. De gedurige oefeningen in deze bewegingen, later met zoo veel ijver aangewend, hebben echter aan de verwachting beantwoord en vele bestaande gebreken verholpen.

De aard der onderscheidene, in 1830 geleverde, gevechten, had onze Kavallerie belet, hieraan een zeer werkzaam deel te nemen, zij wenschte om die reden niets vuriger, dan in de gelegenheid gesteld te worden, hare schade met woeker in te halen. Het moreel was dus uitmuntend, hetwelk door eenige gedane bevorderingen nog meer was opgewekt. (2)

(1) *Spectator* zal, bij nadere gelegenheid, een bijzonder artikel over dit onderwerp leveren. Het zal hem bijzonder aangenaam zijn, het gevoelen van officieren van ondervinding te mogen vernemen, over eene te wenschen formatie der infanterie — Zulks zoude, bij eene eventuele verandering van zaken, het gouvernement hierin veel kunnen toelichten.

(2) De bevorderingen bij de ligte en zware kavallerie staan echter in geene de minste evenredigheid. In de mindere graden,

Even als bij de andere wapenen van het leger, waren ook bij dit, de vervoermiddelen voor bagagie, veldketels, ambulances enz., zeer vereenvoudigd geworden.

Daar de Kavallerie in het algemeen veel minder munitie in het veld verbruikt dan de Infanterie, zoo waren er geene, daartoe bijzonder bestemde, munitie-kaissons bij de regimenten gevoegd; doch een genoegzame voorraad was daarvan bij de parken der leger-afdeelingen voorhanden. Voor het overige voerde ieder Kavallerist tien patronen met zich mede.

Eene aanmerking, die wij op de oefeningen bij dit wapen te maken zouden hebben, is: dat men de manschappen in het gebruiken hunner wapens geen genoegzaam onderwijs gaf. Er was weinig, of beter gezegd, bijna in het geheel niet naar de schijf geschoten. Zoo wij echter goed onderrigt zijn, zoo moet men later het nut daarvan, zoowel voor manschappen als paarden, ingezien hebben.

ARTILLERIE.

Door de onophoudelijke zorgen van het Departement van den Grootmeester der Artillerie, en door den onvermoeiden ijver van derzelver verdienstvollen chef, den kolonel List, had de Artillerie te velde, zoowel in fysiek als moreel, een geducht aanzien gekregen, en de grootste voorzorgen werden voor derzelver goede in staat houding genomen. Al de te velde zijnde batterijen waren op groot compleet gebragt, zoo wel in personeel, paarden, materieel als in munitien. Daarenboven werd er eene groote hoeveelheid munitien en voorraadstukken bij de onderscheidene parken der leger-afdeelingen, als ook door het groot Artillerie reserve-park medegevoerd. Groote munitie depôts, zoo wel voor Artillerie als Infanterie en Kavallerie, waren in de vestingen ten dienste van het leger te velde aangelegd. Maatregelen waren er genomen, om den verbruikten voorraad, telkens bij de parken uit de munitie depôts, en deze wederom uit de vestingen te kunnen aanvullen.

Achtereenvolgende waren er bij dat wapen eenige verbeteringen ingevoerd, vooral met betrekking tot de percussie-toestellen, de brandkogels, de bekapping der munitie als anderzins. (1)

is dit zelfs in het oog loopende, en geeft aanleiding tot vele onregtvaardigheden, veroorzaakt doordien de bevorderingen bij de hoogere graden over het geheele wapen loopen. Het ware te wenschen, dat het gouvernement, hetwelk toch niets dan het welzijn van allen bedoelt, ook hierin eene zoo gewenschte verandering te weeg bragte.

(1) Daar de vermelding der bijzonderheden dezer verbeteringen, in deze oogenblikken, eerder nadeel dan voordeel zoude kunnen aanbrengen, zoo zal S. de mededeeling daarvan, die hem van zaakkundigen beloofd is, tot rustiger tijden terug houden.

De koelbloedige dapperheid, door vele der te velde zijnde batterijen, in de gevechten het vorige jaar geleverd, betoond, had het vertrouwen bij de andere korpsen op dit wapen gevestigd, een vertrouwen dat hetzelfde in allen deele verdiende.

Bij elke leger-afdeeling was een gedeelte der Artillerie te velde gevoegd; de overige batterijen waren in reserve, waarover men ter versterking van de eene of andere leger-afdeeling konde beschikken. Het aantal, bij het leger te velde medegevoerde, stukken stond in de gewone evenredigheid met deszelfs sterkte. Buiten deze, stonden er nog twee batterijen achter de rivieren geheel marschvaardig.

GENIE.

Eerst bij de laatste nieuwe indeeling maakte dit verdienstelijk wapen een deel van het leger te velde uit. Eene brigade Genie-officiëren, met eene kompagnie sappeurs en mineurs, waren op bovenbedoeld tijdstip bij het hoofdkwartier van den Opperbevelhebber van het leger gevoegd, welke brigade, bij elk afzonderlijk hoofdkwartier van iedere leger-afdeeling, een kapitein der Genie had gedetacheerd, waardoor die dienst insgelijks over het geheele leger liep.

GENEESKUNDIGE DIENST.

In de regeling van deze dienst waren insgelijks aanmerkelijke verbeteringen aangebragt, en vele officieren van gezondheid en paarden-artsen, waren er voor vast of tijdelijk bij de korpsen, of bij de verschillende ambulances aangesteld. Bij elke leger-afdeeling was eene ambulance, insgelijks eene bij het hoofdkwartier, en eene bij de divisie Kavallerie gevoegd. Iedere ambulance had een dirigerend chirurgijn-majoor, die tevens met het toezigt over de geneeskundige dienst bij de leger-afdeeling, waartoe de ambulance behoorde, belast was. Het opper-toezigt over deze dienst was aan den verdienstlijken Chirurgijn-Majoor Brink opgedragen. Eene kompagnie hospitaal-soldaten was bij de onderscheidene ambulances verdeeld.

ADMINISTRATIE.

Deze was ook op eenen geregelden voet gebragt, door de vermeerdering van het korps Intendanten, en de verdeling van dezelve in bijzondere takken bij de onderscheidene leger-afdeelingen.

Twee kompagnien Transport-trein, benevens eene kompagnie werklieden, zoo als broodbakkers enz., met het noodige materieel, stonden ook onder derzelver beheer, en waren bij het groot wagen-park ingedeeld.

(Het vervolg hierna.)

BEMAGTIGING VAN WARSCHAU,

DOOR DE RUSSEN.

AANVALLEN VAN DEN 6^{den} en 7^{den} September 1831.

(*Vervolg van n°. 3.*)

Het was reeds laat in den nacht, toen de Generaal *Prondzynski*, Kwartiermeester-Generaal van het Poolsche leger, als bringer van eenen brief van den Generaal Graaf *Krukowiezki*, bij de Russische voorposten aangemeld werd. De Veldmaarschalk ontving den parlementair te Wola. De Generaal *Krukowiezki*, president van het Poolsch provisioneel gouvernement, gaf in gemelden brief de verzekering, dat hij met de geheele natie gereed was zich aan den Keizer, hunnen wettigen Heer, te onderwerpen. Ten gevolge van deze verklaring werd hij genoodigd zich naar Wola te begeven, alwaar men over de preliminairen zoude overeenkomen.

De Graaf *Krukowiezki* verscheen werkelijk den volgenden morgen ten acht ure. Z. H. de Groot-Hertog *Michael*; de chef van den Generalen-Staf, Graaf *Toll*, en later ook de Generaal *Berg* waren bij deze zamenkomst tegenwoordig. De president van het provisioneel gouvernement voerde daarbij echter eene taal, niet geheel overeenstemmende met de, door hem gezondene schriftelijke verklaring: (1) hij gaf, vóór alles, voor, door de natie tot onderhandelen gevolmagtigd te zijn. Men begreep daaruit, dat zijn brief slechts het winnen van tijd beoogd had. Daar het bekend was, dat de Generaal *Romario* reeds Siedlce achter den rug had, wilde de Veldmaarschalk niet van verder uitsstel hooren, en drong op een stellig besluit aan. Het was toen omstreeks tien ure 's morgens; de Veldmaarschalk vergunde nog tot een uur na den middag tijd van be raad, en verlengde, op het verzoek der opstandelingen, dien tijd nog met een half uur. Het antwoord niet gekomen zijnde, gaf de Veldmaarschalk last het vuur te beginnen. Naauwelijks waren de eerste schoten gevallen, of de Generaal *Prondzynski* verscheen weder, om aan te kondigen, dat de president onbepaalde volmagt tot onderhandelen bekomen had. De Generaal *Berg* werd naar Warschau gezonden, ter voortzetting dezer onderhandelingen, desniettemin werd de aanval over het geheele front voortgezet. Men deed den Graaf *Krukowiezki* aanzeggen, dat hij, in geval van volkomene onderwerping, slechts een parlementair naar de barriere van Marimont, aan de Russische ruitery van den linker vleugel af te zenden had.

(1) Volgens de mededeelingen van den Generaal *Em*, was de Generaal *Prondzynski*, den vorigen nacht, slechts met eene mondelinge zending belast geweest; en verklaarde de President *Krukowiezki*, dat de Generaal *Prondzynski* tot het belooven eener volkomene onderwerping niet gemagtigd geweest was.

Volgens de schikkingen voor den 7den, hadden de volgende veranderingen in de verdeeling der troepen op het terrein plaats:

De regimenten jagers n°. 3 en 4 van de 2de Divisie, die deel hadden gemaakt van het detachement des Generaals *Strandmann*, aan den uitersten regter vleugel, gingen onder de bevelen van den Generaal *Murawiew* over. De 4^e brigade van de garde, zamengesteld uit het Finlandsche regiment, de jagers der garde en een bataillon tirailleurs, werd tot ondersteuning van dezen laatsten bestemd.

De 3e. brigade van de 1e. Divisie Grenadiers (het 1e. en 2e. regiment Karabiniers) werd het korps van den Generaal *Pahlen*; en de 2e. brigade van de 1e. divisie Grenadiers (de Grenadier-regimenten: *Ersprins van Pruisen* en van den Graaf *Araktschejew*) het korps van den Generaal *Creutz* toegevoegd; terwijl wederkeerig de 5e. brigade der Garde (de regimenten Litthausche en Volhijnsche Garde) onder de bevelen van den prins *Schachoffskoi*, bij het korps Grenadiers overging.

Het detachement van den Generaal *von Luders* (het 3e. en 4e. Marine-regiment en de regimenten Prins *Willem* en Prins *Karel* van *Pruisen*) bleef Wola bezetten.

Daar het door de Russen bezette terrein steeds kleiner van omvang werd, verdeelde men de reserve in twee sectiën: het korps van den Prins *Schachoffskoi* en de Garde.

De 2e. brigade van de 2e. divisie Huzaren (de regimenten van Irkutsk en Elisabethgrad) en de 2e. brigade der 3e. divisie Kurassiers (Prins *Albert* van *Pruisen* en *Novogorod*) namen op den straatweg van Radzyn, links van den Generaal *Murawiew*, eene stelling aan. De overige ruitery bleef achter het centrum, ter hoogte van Wola, met uitzondering echter van de ligte Kavallerie der Garde, die derzelver stelling van den vorigen dag bleef behouden.

Honderd en twintig stukken geschut waren tot het beginn van den aanval bestemd.

De korpsen, in deze krijgsverrigting deelende, bestonden uit de volgende troepen:

Korps van den Generaal Graaf <i>Pahlen</i> , ter regter zijde van den straatweg naar Kalisch. (a)	
3e. Divisie der Garde.	10 bataill.
3e. Brigade van de 1e. divisie Grenadiers.	4 idem.
3e. Divisie Infanterie.	4 idem.
	18 bat. 4 esk.
Korps van den Generaal Baron <i>Creutz</i> , regts en nabij het voorgaande. (b)	
Als den vorigen dag.	21 bataill.
2e. Brigade van de 1e. divisie Grenadiers.	4 idem.
	25 bat. 12 esk.

Detachement van den Generaal *Murawiew*, in en achter Rakowiec. (c)

De brigade Litthausche Grenadiers. . . 6 bataill.

De brigade Jagers der 2e. divisie. . . 4 idem.

Het regiment van Praga. 1 idem.

De 4e. brigade van de Garde. 5 idem.

16 bataill.

Korps van den Generaal Prins *Schachoffskoi*, achter Wola. (d)

De regimenten Grenadiers van den Keizer van Oostenrijk en den Koning van Pruisen; de 2e. divisie Grenadiers en de Litthausche en Volhynische regimenten van de Garde. 20 bataill.

De Kavallerie op den regter vleugel (e) de ligte Kavallerie der Garde daaronder begrepen. 40 esk.

De gardes waren achter het korps van den Generaal *Creutz* geformeerd (f); de overige ruitery achter het centrum (g) en de Kavallerie van den Prins *Chilkoff*, met twintig stukken ter linker zijde van Wola. (h)

Er bevonden zich dus in het geheel. . . 79 bat. 56 esk.

De Polen hadden, wel is waar, het hoofdpunt hunner verschanste stellingen verloren; maar zij wisten nu van welke zijde de eigenlijke aanval plaats had. Ook hadden zij door de gedeeltelijke onderhandelingen tijd gewonnen; zoodat zij, zoo ver hunne middelen strekten, de meest bedreigde punten konden versterken. Behalve het reeds in de vestingwerken geplaatste geschut, bragten zij, van de windmolens bij Czysle af tot aan de Jeruzalemsche barriere toe, nog 60 stukken in batterij. Op dit laatste punt waren, behalve deze, nog nagenoeg 30 stukken zijdelings (en *écharpe*) op de Russische Artillerie gerigt. De beste troepen (de divisie van den Generaal *Muhlberg*, waarbij de Grenadiers) deden, met al de beschikbare Kavallerie, door de Jeruzalemsche barriere, eenen uitval. (i)

Het gevecht begon, even als den vorigen dag, met een hevig geschutvuur; de 3e. batterij rijdende Artillerie onderscheidde zich te dezer gelegenheid, en hield, niet tegenstaande het sterkere vuur des vijands, stand. Reeds bij het vallen der eerste kanonschoten, werd de Veldmaarschalk door het ricochetteren van eenen kogel, aan den linker arm gekwetst, en daardoor buiten gevecht gesteld. Het opperbevel ging, ten gevolge van dit onheil, in handen van den generaal Graaf *Toll* over.

De hoofdaanval was tegen de voorstad van Wola en het aan Czysle aansluitende dorp gerigt. Vijf batterijen, twee ter regter en twee ter linker zijde, verdedigden

den toegang tot genoemde voorstad (k). De Generaal *Murawiew*, die den valschen aanval tegen de Jeruzalemsche barriere van den vorigen avond moest hervatten, stelde zich tegen twee ure in beweging en formeerde zich in twee kolonnen. De eene, zamengesteld uit de Grenadierregimenten van Lutzki en Samogitie, hield den straatweg links van zich af (l); de andere, waarbij het regiment Karabiniers van Nieswicz, de Jagers van de 2e. divisie en een bataillon van het regiment van Praga behoorden, trok aan de andere zijde van den straatweg op (m). De eerste kolonne geraakte al dadelijk slaags met de Grenadiers van de Poolse divisie van *Muhlberg*. Deze dreven aanvankelijk het regiment van Lutzki terug (n); maar werden, bij de aannadering van het regiment van Samogitie (o), op hunne beurt terug gedreven, en gedwongen zich achter de pannebakkerij van Rakowiec in veiligheid te stellen. De tweede kolonne trok binnen de verschansingen van dit laatste punt, welke pas door den vijand verlaten waren. Op het oogenblik, dat men dezen wilde gaan vervolgen (p) rukte de Poolse ruitery aan en omsingelde het regiment van Nieswicz (q); maar de ligte Kavallerie der garde (r) dwong de vijandelijke tot terug trekken. Het was te dezer gelegenheid, dat de Dragoners der Garde twee stukken geschut veroverden; doch tevens veel van het schrootvuur des vijands te lijden hadden.

De opstandelingen rukten vervolgens met eene sterke divisie Kavallerie den weg van Mokotow op, ten einde den regter vleugel der Russische stelling om te trekken (s). Het gelukte aan de ligte Kavallerie der Garde (t) ondersteund door de 2e. brigade van de 3e. divisie Kurasiers (u) deze divisie tot staan te brengen. De Huzaren en Dragoners der Garde dreven haar zelfs tot aan de barriere van Jeruzalem terug. Daar maakten de Polen eene wending en herstelden zich achter de verschansingen aan de zijde van Mokotow. Eenige Russische Huzaren waren zelfs tot in de voorstad doorgedrongen.

Terwijl dit gevecht op den regter vleugel plaats had, gaf de Generaal Graaf *Toll* aan de kolonnen van aanval van het 1e. en 2e. korps bevel, om zich in beweging te stellen. Het was ten naastenbij vier ure. De troepen volbragten met den bewonderingwaardigsten moed, de moeilijke taak, met welke zij belast waren. De Graaf *Toll* bevond zich bij de kolonne van den Generaal *Creutz*, die, onder een hevig vuur, de redoute n°. 22 stormenderhand veroverde (v). Deze redoute was gepalissadeerd en van een blokhuis als reduit voorzien. De eer dezer verovering komt toe aan de regimenten van de 1e. brigade der 11e. divisie Infanterie (1) en van de 2e. brigade

(1) De 11e. divisie was dien dag onder de bevelen van den Ge-

der 10e., aan derzelver hoofd den Kolonel *Liprandi* hebbende; alsmede aan het 2e. bataillon *Sappeurs*, door den Kolonel *Staniakowitsch* aangevoerd. De Kolonel *Liprandi* droeg zelf het vaandel van zijn regiment (*Jeletki*) en verscheen het eerst op de vijandelijke borstweringen.

De kolonne van den Graaf *Pahlen* tastte de voorstad *Wola* aan. De 5e. brigade van de 1e. divisie Grenadiers en de regimenten van *Astracan* en *Souwarow*, onder aanvoering van den Generaal-Majoor *von Briggen*, namen stormenderhand de verschansingen n°. 25, bestaande uit twee *flèches*, door eene gebroken *courtine* verbonden (z). Al de batterijen werden met de bajonet vermeesterd. De Grenadiers *Gardes du corps* (*Leib-grenadier*) en het Finlandsche regiment van de garde werden tot ondersteuning van den Generaal *Murawiew* afgezonden.

De Polen hadden nu geene verdere verschansingen te verdedigen dan den muur der stad. Deze muur, welke oorspronkelijk alleen tot verhinderend van den sluikhandel gebouwd was, had in de tegenwoordige omstandigheden eenige veranderingen ondergaan, ten einde ook tot verdediging te kunnen dienen.

Van de beide zijden dezer omwalling, zoowel tegen de stad als meer veldwaarts in, bestonden er tuinen, tusschen heggen, barrikaden en muren. Tusschen dezelve door geleiden slechts zeer smalle paden; zoodat de toegangen menigvuldige zwarigheden opleverden. Nabij de verschansing n°. 22 bevonden zich omheiningen met eenen grooten tuin: de muren waren van schietgaten voorzien. De vijand werd, door de troepen van den Generaal *Creutz* uit deze stelling verdreven. Terwijl dit zeer heet gevecht plaats had, braken de detachementen van den Generaal *Malinowski* (2e. brigade der 5e. divisie) en van den Kolonel *Liprandi* tot aan den muur van *Warschau* door, en beklommen denzelven.

Ter linker zijde van dit punt, aan den kant van de barriere van *Wola*, had de Generaal *Prins Schachoffskoi* mede dien muur bereikt, en aldaar, met de Grenadier-regimenten van *Ekaterinoslaw* en *Prins Paul* van *Wurtemberg*, post gevat. Deze Generaal ontving bevel niet verder voort te rukken; maar meester van den muur te blijven.

De Generaal *Murawiew* trok tegen de Jeruzalemsche barriere op en vermeesterde onderscheidene redouten. De Generaal *Freigang* tastte, aan het hoofd van het 5e. en 4e. regiment *Karabiniers*, de barriere zelve aan; maar ondervond er eenen zeer hardnekkigen tegenstand. De vijand werd van daar niet verjaagd, dan nadat de Generaal

neraal-Majoor *Prins Galliczin* overgegaan; deze Generaal had echter het ongeluk om, al dadelijk bij den aanvang des gevechts, eene kneuzing te bekomen, die hem buiten gevecht stelde.

Polujektow, met de Grenadier-regimenten van *Kiew* en *Prins Eugenius* van *Wurtemberg* den aanliggenden muur beklommen had en den vijand in den rug aanviel. De 1e. brigade van de 6e. divisie en het 11e. regiment *Jagers* beklommen gelijkelijk den muur. De opstandelingen deden, tegen 10 ure 's avonds, nog eene poging tot herneming van den muur, en voornamelijk, om met eene groote magt het punt der *Jeruzalems-barriere* weder te bezetten; maar overal waren hunne pogingen vruchteloos. De uitbarsting van een buskruid-magazijn teekende hunnen eindelijkten aftogt. De Generaal Graaf *Toll* had het bestuur van dezen aanval den Luitenant-Generaal *Prins Gortschakow*, die in het gevecht gekwetst werd, opgedragen. Deze liet dadelijk 80 stukken bij de barriere en op den muur in batterij brengen, om, des vereischt, de stad te beschieten. Eerst tegen middernacht werd het vuur gestaakt. De rijksdag was ontbonden; de onderwerping was daarvan het gevolg. De Poolsche troepen ont-ruimden nog dienzelfden nacht de stad, onder bescherming der hun vergunde capitulatie.

(Het vervolg hierna.)

PLAATS GEHAD HEBBENDE PROMOTIEN, BIJ HET LEGER.

VOLGENS Zf. M^o. BESLUIT VAN DEN 15^{den} FEBRUARIJ 1832 n°. 10.

Bij het 1ste bataillon veld-artillerie:

Tot 1ste luits.: de 2de luits. *W. E. Brand* en *O. H. Kuyk*, beide van het bataillon.

Bij het 3de bataillon veld-artillerie:

Tot 1ste luits.: de 2de luits. *J. H. W. Le Clerq* en *G. F. Colet*, beiden van het bataillon.

Bij het korps rijdende artillerie:

Tot 1ste luits.: de 2de luits. *F. Wittewaal* van *Stoetwegen* en *C. G. A. van Gorkum*, beiden van het korps.

Bij het bataillon vrijwillige artilleristen:

Tot 1ste luit.: de 2de luit. *C. U. van der Meulen*, van het bataillon.

Tot 2de luits.: de kadet-serg. *A. G. Visée*, van het bat.; de kadet-korp. *L. Z. Veeckens*, *Wz.*, van het 1ste bat. veld-art. en de kadet-serg. *A. H. J. G. van Hamel*, van het bat.

Bij het 3de bataillon artillerie nationale militie:

Tot 2den luit.: de serg. *J. F. van Heutsz*, van het bat. vrijw. artillerie.

Bij het 4de bataillon artillerie nationale militie:

Tot 1sten luit.: de 2de luit. *F. K. W. Moorrees*, van het bataillon.

Tot 2de luits.: de kadets-sergs. *A. T. Knoop* en *M. W. G. de Man*, eerstgenoemde van het bat. en laatstgemelde van het 1ste bat. veld-artillerie.

Bij het 6de bataillon artillerie nationale militie:

Tot 2den luit.: de serg. *P. Vergroezen*, van het bat. vrijw. artillerie.

Bij het bataillon artillerie schutterij:

Tot 2de kaps.: de 1ste luits. *J. Dubisson* de *Jonge* en *J. P. Hooft Graafland*, eerstgenoemde van het bat. vrijw. artill. en laatstgemelde van het 4de bat. art. nat. mil.

Tot 1ste luits.: de 2de luits. *N. C. Maarschalk* van het bat. vrijw.

art., J. Herold, van het 3de bat. art. nat. mil. en J. A. von Schubert, van het 6de bat. art. nat. mil.

Tot 2de luits.: de sergs. M. P. Mol, van het bat. vrijw. art. J. J. Launspach en P. J. Calkoen, beiden van het 4de bat. art. nat. mil. (1)

HET METALEN KRUIS.

Er is bijna geen onderwerp dat zóó de algemeene aandacht der Nederlandsche militairen tot zich trekt, dan al hetgeen betrekking heeft tot het eervol onderscheidings-teeken, ingesteld bij Zijner Majesteits besluit van den 12den September 1831, n°. 70. Geen wonder; want bijna allen hebben daarop, door hunne diensten, aanspraak verkregen. Het zal daarom evenzeer niet vreemd schijnen, dat de Spectator daaromtrent zich mede niet onverschillig betoone, maar integendeel zich overtuigd houde, dat men gaarne deze zaak in zijne bladen zal behandeld zien. Het is dan ook ons voornemen, om al wat wij te dezen aanzien wetenswaardig kunnen vernemen, van tijd tot tijd mede te deelen. Na de uitgifte, welke van het kruis op den eersten dag des jaars, van wege den Koning aan de beide Prinsen, heeft plaats gehad, mag men veilig veronderstellen, dat daaraan verder voortgang zal worden gegeven. Hoe dit geschieden zal, blijft altijd nog eenigzins onzeker, dan het komt ons uit den aard der zake voor, dat de uitgifte *gradueel* zal dienen plaats te hebben, naar mate er kruisen in gereedheid zullen zijn. Dit zal de afdoening bespoedigen; want wilde men wachten tot op de vervaardiging van het geheel benoodigd getal, dan zouden de ingezondene lijsten of opgaven, om zoo te spreken, niet meer kunnen dienen, welligt op nieuw moeten worden overgewerkt, en de geheele zaak daardoor eene vertraging kunnen ondergaan, welke niet te bepalen of te berekenen zoude zijn. Wij zullen daarover echter ons oordeel opschorten, tot dat wij zullen ervaren, welke maatregelen deswege inderdaad zullen worden genomen, die wij ons zullen haasten onzen lezers dadelijk mede te deelen.

Intusschen kunnen wij niet afzijn, om reeds in eenige *historische beschouwingen* over deze instelling te treden. De meeste onzer toch bepalen zich, om den oorsprong van dit eerteeken, in het hierboven aangehaalde besluit van den 12den September des vorigen jaars, te zoeken. Dit is letterlijk genomen, waar: dan het zij ons vergund, den Nederlandschen Militair, en allen die met het kruis versierd zullen worden, opmerkzaam te maken, op een' stichtings-brief van ouder dagteekening en verheven inhoud, welke kennelijk den grond gelegd heeft tot de instelling van dit hoog geëerd bewijs van aandenken.

Wij bedoelen daarmede 's Konings proclamatie van den 5den October 1830, wegens eene algemeene vrijwillige wapening, welk stuk als een der schoonste sieraden onzer hedendaagsche geschiedenis te beschouwen is, en daarom vooral zoo veel op-

(1) De beide tot 2e. kapitein bevorderde officieren, zijn 1ste Luitenants van April 1821; van de tot 1ste luitenants bevorderde, is er één van Julij 1828 officier; de overige zijn in Augustus 1827 tot 2e. luitenants benoemd geworden.

merking verdient, omdat nimmer eene oproeping zoo waardig als deze, is beantwoord.

„Gij ziet,“ zoo sprak 's Lands Vader, „hoe spoedig de be-
ginsels, waardoor eene beklagenswaardige menigte in beweging
is gebracht, tot de vreesselijkste jammeren hebben gevoerd. Uwe
bedachtzaamheid, uw pligtgevoel, uw opgeklaarde zin voor
waarheid en regt, bovenal het geloof aan God, die de wreker
der ongerechtigheid is, behoede u om door den stroom te wor-
den medegesleept. De handhaving van die vrijheid, welke in
de Vereenigde Nederlanden eeuwen lang heeft gebloeid, zou
alsdan, welligt voor altijd, onmogelijk, en uw verderf onver-
mijdelijk zijn.

„Uwe krachten, bewoners dier getrouwe gewesten! worden
in deze oogenblikken tot bescherming van uw geboortegrond
vereischt. — De toestand van dit Rijk vordert dat eene alge-
meene wapening te dien einde spoedig tot stand gebracht zij,
en dat dezelfde veerkracht, die elders tot vernieling aangewend
wordt, hier tot behoud van al wat U dierbaar en heilig is,
in het werk worde gesteld.

„Welaa! Te wapen, op de dringende bede van Uwen Vorst.
Te wapen! voor de zaak van orde en regt. Te wapen, onder
oetmoedig en biddend opzien tot den Almagtigen God, die
Nederland en Oranje zoo dikwerf uit de grootste gevaren
heeft gered.”

Op die stem snelde Nederland te wapen, en werd de krijgs-
magt van den Staat met eene geestdrift beziel, welke van toen
af paal en perk stelde aan den overmoed der Belgische muiters.
Dat onze meening, te dezen aanzien, overigens waarlijk gegrond
is, kan verder blijken uit den inhoud van art. 5 van het be-
sluit van 11 October 1830, n°. 70, dus zes dagen na de pro-
clamatie uitgevaardigd, waarbij de Koning zijn verlangen be-
tuigde, „om de vaderlandsliefde en trouw in die oogenblikken
betoond, later door eenig blijvend bewijs van aandenken te
beloonen.” Zoo het metalen kruis derhalve eerst in 1831 be-
paaldelijk is tot stand gekomen, het is niettemin een uitvloeisel
der merkwaardige gebeurtenissen in 1830 voorgevallen, en een
onschatbaar gedenkteeken der Vaderlandsliefde en trouw, door
zoo veel Nederlanders, op de roepstem van hunnen Vorst,
betoond!

Uerscheidenheden.

STIJVE STEVELS BIJ DE KURASSIERS.

De algemeene denkwijze keurt deze dragt af. Wij zullen daar-
van de voornaamste redenen opgeven; vooral voor hen, die
dat kleedingstuk niet bij ondervinding kennen, of wel het on-
aangename van hetzelfde, door den tijd, vergeten zijn.

Zoo als alle zaken hebben ook de stijve stevels iets goeds;
doch dat is, in vergelijking van het kwaad, zeer gering. Het
voordeelige bestaat daarin, dat bij stijve stevels, de hoefslagen
minder gevoelig treffen, en de knieën, bij gedrang in het gelid,
min of meer worden beschut. Het slaan en dringen intusschen
zijn ongemakken, waaraan ieder Kavallerist is blootgesteld. Het
eerste is bij alle ruiters-wapensoorten gelijk; en of het gedrang

van groote paarden wel zoo sterk is als dat van de karabijn in het gelid bij de ligte Kavallerie, is met geene zekerheid te bepalen; te meer omdat deze diersoort, bij snelle bewegingen, tusschenruimten nemen, welke aan hunne zwaarte geëvenredigd zijn. Worden de stevens dus als eene noodzakelijke beschutting tegen de bovengemelde ongemakken beschouwd, dan moet men zich verwonderen, dat niet allen, die met paarden omgaan, daarvan voorzien zijn.

Zien wij nu daarentegen eens de nadeelen dezer kleederdragt. De tijd, welken men, in oorlog, van de vier-en-twintig uren te paard zit, is, in verhouding van den tijd, welken men te voet doorbrengt, gering. Marschen van vier en vijf uren zijn de grootste die, in verband met andere wapens, (buitengewone omstandigheden niet gerekend) worden verrigt. Het overige gedeelte van den tijd moet hij zich te voet bewegen, waarbij niets lastiger dan de stavel, die bij elke beweging op de knieschijf drukt, kon worden uitgevonden. Niet alleen zijn deze bij het op- en afstijgen den man hinderlijk, maar zij maken hem daarenboven voor bijwerk, b. v. het klimmen op een ladder bij fouragering, het dragen van een zak haver van eenen zolder e. d. g. ongeschikt; zonder nog te spreken van andere verrigtingen, waarbij de knieën, meer nog dan bij het gaan, worden gebogen.

Het zwellen der voeten is den Kavallerist, vooral door zijnen regtstandigen zit, eigen. Dit is zoo algemeen, dat men aannemen kan, dat, wanneer de stevens in acht dagen niet van de voeten geweest zijn, van de tien Kavalleristen geen drie in staat zijn de stevens uit te trekken. Zij worden afgesneden, de man heeft de roos aan de voeten en dikwerf gaten in de beenen, ontstaan door het drukken van de sporen, bij het oploopen van de voeten, en het schuren van plooiën, bij het afzakken van de stevens. Wien het al gelukt de stevens uit te trekken, kan ze niet weder aankrijgen. Om ze in dat geval mede te voeren, is de Kurassier verplicht ze ter rechter- en linkerzijde langs het paard te hangen; want de karren zijn reeds met die der onbereden geworden manschappen beladen. Hoe onvoegelijk dit is, wat hinder en last zulks mede brengt, hebben, ofschoon het weder zeer gunstig was, de jongste gebeurtenissen voor Brussel en de togt naar Leuven, op nieuw doen zien.

Door regen, vooral door dauw en bij het drinken der paarden, worden de stevens nat. — Hetzij door de niet naauwkeurige bewerking van het leder in deze provincien; hetzij door de eigenaardigheid van het zwaarder soort van leder, om het bovenwigt staande te kunnen houden, of door welke andere oorzaak ook, het leder krimpt bij den eersten zonneshijn, en dringt deze door, dan lijden de voeten eene brandende hitte. Daarentegen zijn zij koud in den winter, door het inzuigen van water en het opvangen van de sneeuw. De stevens zijn ongemakkelijk om er mede te liggen, of bij het vuur te zitten; en, doordien men er enge onderkleeders in dragen moet, die reeds behalve dat hinderen, beschouwt de ruiter ze veelmeer als eenen last dan als een sieraad, en verschoont ze niet bij het gebruik. Voor

elken veldtogt behoeft hij een paar nieuwe, vooral daar ze niet voorgeschoend mogen worden. Waaruit blijkt, dat, ook van het beginsel van zuinigheid uitgaande, deze dragt niet aanbevelenswaardig is.

De stavel behoort tot de groote tenue; dat wil zeggen, dat ook de wachten er mede worden betrokken, en de man verplicht is er des zondags in te gaan wandelen: waardoor hij van vele uitspanningen, waarin die kleeding hem hindert, is uitgesloten.

Op de wacht dient men vlugge lieden te hebben. Als het vriest en glad is, duurt het een kwartier uurs om de hoofdwacht te Z... waar veertig steile trappen zijn, in het geweer te doen komen.

Het getal beenen, waaraan stevens goed staan, is kleiner dan dat, waaraan zij misstaan; waardoor de veronderstelde schoonheid van zelve verval. Dit is vroeger aangenomen voor personen, die er niet in behoefden te werken, welke ze dan nog half stijf (*demi forte*) hebben gedragen.

Omtrent schoonheid zijn de begrippen intusschen zoo verschillend, dat men dit woord niet wel kan bepalen, dan, door op den duur het nuttige, met uitzondering van doellooze versierselen, alleen schoon te noemen.

Bij de stevens behoort een witte lakensche broek en daarenboven voor de heeren officieren een dito grijze, welke onnoodige pakaadje, bij gebrek aan berging, naar het depôt terug moet worden gezonden. De grijze, die dagelijks gedragen wordt, moet ook in de stevens, derhalve mag zij niet wijd zijn om de vreeg niet te hinderen, en is zij sluitende, dan staat zij niet, bij de schoenen gedragen wordende, voor het grootste slag van menschen, in deze landstreek geboren.

Voor hetgeen stijve stevens en de tegenwoordig in gebruik zijnde schoenen kosten, koopt men nagenoeg: een paar laarzen tot onder de knie, Suwarows geheeten, een dito halve of zogenoemde brodequins en een paar lage stalschoenen.

Dusdanig kan de man, doelmatig, gemakkelijk, net en zulver geschoeid zijn, en door het omwisselen van dragt zijne gezondheid bevorderen.

Heele laarzen geven dezelfde beschutting tegen het slaan, en laten beter toe, dan wel met stevens, het paard te omvatten. Kunnende gerust worden aangenomen, dat vijf uren met stijve stevens te paard gezeten, de vermoeijenis van acht uren laarzen dragt overtreffen.

Omtrent kleederdragt en toisel zijn over het algemeen de denkbeelden verschillende; maar omtrent de stevens zijn alle volken het eens. Waarom moet Holland daarin eene uitzondering maken?

Moet en zal de in dezen algemeen verlangde verandering komen, dan is het daartoe nu tijd; naderhand zal zij niet kunnen worden ingevoerd, zonder de eene of andere buitengewone gebeurtenis bij de Kavallerie.

(Ingezonden Artikel.)